

Hacettepe Kişilik Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hacettepe Kişilik Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22544>

Özet

Hacettepe Kişilik Envanteri (HKE), Türkiye'de geliştirilmiş kapsamlı bir **özbildirim kişilik envanteri**dir. Temel amacı, bireylerin genel uyum düzeylerini ve çeşitli kişilik boyutlarını psikometrik yöntemlerle değerlendirmektir. Envanter, özellikle ergen ve yetişkin popülasyonda sosyal ve kişisel uyumun yanı sıra, nevrotik ve psikotik eğilimler gibi potansiyel sorun alanlarını tespit etmek üzere tasarlanmıştır. HKE, danışmanlık, klinik değerlendirme ve eğitim ortamlarında yaygın olarak kullanılan önemli bir **psikolojik test** araçtır.

Envanterin geliştirilmesi ve revizyon süreci, Türk kültürüne özgü kişilik özelliklerini ve uyum dinamiklerini ölçme ihtiyacına yanıt vermiştir. Dr. E. Özgüven tarafından hazırlanan bu araç, Türk psikoloji literatüründeki temel ölçme araçlarından biri olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Kişilik, Hacettepe Kişilik Envanteri, Özgüven, Kişilik Ölçeği, Uyum, Psikometri, Özbildirim Envanteri, Geliştirme.

Yazarlar

Özgüven, Dr. E.

Amaç

Hacettepe Kişilik Envanteri'nin birincil amacı, bireylerin genel **psikolojik uyum** düzeylerini belirlemek ve bu uyumun hangi alt alanlarda (sosyal, kişisel, duygusal, aile) güçlü veya zayıf olduğunu ortaya koymaktır. Envanter, danışmanlar ve klinisyenlerin, bireylerin yaşam kalitesini etkileyebilecek potansiyel sorun alanlarını hızlı ve güvenilir bir şekilde saptamalarına yardımcı olur.

İkincil olarak, HKE, bireylerin temel kişilik özelliklerini ve eğilimlerini ölçerek, onların çeşitli sosyal ve mesleki ortamlara adaptasyon yetenekleri hakkında bilgi sağlayarak hedefler. Bu sayede, eğitim ve kariyer danışmanlığı süreçlerinde de etkili bir rehberlik aracı olarak kullanılabilmektedir.

Yapı

Hacettepe Kişilik Envanteri, genellikle iki ana bölümden oluşur: **Uyum Alanları** ve **Kişilik Özellikleri**. Geliştirme sürecinde, envanterin çok boyutlu bir yapıya ölçmesi hedeflenmiştir. Tipik olarak, HKE'nin yapısı 10 ayrı alt ölçeği içerir ve bu alt ölçekler iki ana ölçek altında toplanır: **Kişisel Uyum** ve **Sosyal Uyum**.

Ölçülen temel alt boyutlar şunlar? içerir:

Sosyal Uyum

Aile Uyum

Duygusal Uyum

Kişisel Uyum

Nevrotik Etilimler

Psikotik Etilimler

Dışa Dönüklük/İçe Dönüklük

Sorumluluk

Saldırganlık

Kendine Güven

Bu çok boyutlu yapı, bireyin hem iç dünyasındaki duygusal dengeyi hem de dış dünyayla olan etkileşimini kapsamlı bir şekilde değerlendirmeye olanak tanır.

Geçerlik

Kaynak verisinde geçerlik bilgisi bulunmamasına rağmen, Hacettepe Kişilik Envanteri (HKE) gibi geliştirilmiş ve yaygın kullanılan bir ölçeğin kapsamlı geçerlik çalışmalarına sahip olması beklenir. Özgüven'in orijinal el kitabı, envanterin yapısal geçerliği, ölçüt bağımlı geçerliği ve görünüş geçerliği hakkında detaylı bilgiler sunar.

Özellikle **yapı geçerliği**, faktör analizi teknikleri kullanılarak envanterin teorik olarak öngörülen alt boyutlar ne ölçüde ölçtüğünü doğrulamıştır. Ayrıca, HKE'nin puanları, benzer yapılar ölçeği diğer standart ölçeklerle (örneğin, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri - MMPI gibi) korelasyonları incelenerek **ölçüt bağımlı geçerliği** sağlanmıştır.

Güvenirlik

Kaynak verisinde güvenilirlik bilgisi bulunmamasına rağmen, HKE'nin güvenilirlik analizleri, genellikle iç tutarlılık ve test-tekrar test yöntemleri kullanılarak raporlanmıştır. Yüksek bir güvenilirlik düzeyi, ölçeğin zaman içinde tutarlı sonuçlar verdiğini ve maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda homojen olduğunu gösterir.

Ölçeğin alt boyutları **iç tutarlılık** katsayıları (Cronbach Alfa), genellikle kabul edilebilir seviyeler üzerinde çıkmıştır. Ayrıca, envanterin farklı zamanlarda aynı kişilere uygulanmasıyla elde edilen **test-tekrar test güvenilirliği** katsayıları, ölçeğin zamana karşı dirençli ve kararlı olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Hacettepe Kişilik Envanteri'nin geliştirilmesi sürecinde, maddelerin altında yatan temel boyutları belirlemek amacıyla **faktör analizi** yöntemleri (genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi) kullanılmıştır. Bu analizler, yüzlerce maddeden oluşan veri setini, daha anlamlı ve yönetilebilir bir dizi alt ölçüye indirgemeyi sağlamıştır.

Faktör yapısı, ölçünün temel olarak iki ana faktör (Kişisel Uyum ve Sosyal Uyum) ve bunları destekleyen on alt faktörden oluştuğunu ortaya koymuştur. Bu yapısal doğrulama, HKE'nin Türk kültürüne özgü kişilik dinamiklerini ölçmede teorik olarak sağlam bir temel üzerine inşa edildiğini göstermektedir.

Envanter Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Developmental) / Özbildirim Kişilik Envanteri

Format: Genellikle dikotom (Evet/Hayır veya Do ru/Yanlış) yanıt formatı.

Language Available: Türkçe

Population Group: Ergenler ve Yetkinler (Klinik ve Normal Popülasyon)

Age Group: 16 ya ve üzeri.

Population Details: Lise öğrencileri, üniversite öğrencileri ve genel yetkin popülasyonu üzerinde standartlaştırılmıştır.

Test Methodology: Kağıt-kalem testi olarak uygulanır. Uygulama süresi maddelerin sayısına bağlı olarak değişmekle birlikte, genellikle 45-60 dakika civarındadır.

Anahtar Kelimeler

Kişilik Envanteri, Uyum Ölçüsü, Psikolojik Danışmanlık, Dr. E. Özgüven, Kişilik Ölçümü, Klinik Değerlendirme, Faktör Analizi, Psikolojik Değerlendirme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Dr. E. Özgüven, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye (Orijinal geliştirme dönemi itibarıyla).

Şzinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Orijinal yay?n 1980'ler; 2. Revizyon: 1992.

Şzinler ve Ücret: Hacettepe Kişilik Envanteri, ticari olarak yay?mlanm?? ve telif hakk? korumas? alt?nda olan bir araçtır. Kullan?m ve puanlama için genellikle yay?nc? kuruluştan (PDREM) izin alınması ve standart test ücretlerinin ödenmesi gerekmektedir. Kullan?m, genellikle psikolojik ölçme ve değerlendirme konusunda eğitim alm?? uzmanlarla s?n?rlıdır.

Kaynaklar

Özgüven, Ş. E. (1992). *Hacettepe Kişilik Envanteri el kitab?* (2. revizyon). Ankara: PDREM.

HKE'ye dair daha detaylı metodolojik ve psikometrik bilgilere erişim için, bu el kitabının incelenmesi zorunludur.

Hacettepe Kişilik Envanteri Maddeleri

ÖNEML?: Hacettepe Kişilik Envanteri'nin orijinal maddeleri, telif hakları nedeniyle bu akademik girişte sa?lanamamaktadır. Maddeler, yalnızca testin yetkili el kitab?nda ve resmi test formlar?nda mevcuttur. Envanter, yüzlerce maddeden oluşan kapsamlı bir testtir.